סב א מיי' פ"ו מהל' סוכה הל' ו טוש"ע או"ח סי' תרמ סעיף ב:

סג ב מיי' שם הל' ה סמג עשין מג טוש"ע או"ח סי' תלט סעיף ו:

סד ג מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ד:

השוה הכתוב אשה לאיש. ומ"ת פ"ק דערכין (ד' ד:) לימד תין לי מלא חיש שהעריך אשה שהעריכה מנין ופ' ד' מיתות (סנהדרין דף סו.) גבי מקלל אביו ואמו לחיעטריך לן חיש חיים לרבות אשה דדרים לה מדכתיב חיש תרי זימני לחין מיעוט פוטרתן ודקתני המוזר להוציא את הנשים שמכתת בעלמת הוא ועיקר קרא לרבויי אחת כדלקמן.

ודקשיא לך למה לי הלכתא לפוטרן הא מנית עשה שהזמן גרמת הוא מיעטריך ס"ד כו': **רבא אמר מיעטריך.** מה התם נשים חייבות בחילת מצה ואף ע"ג דמלה מנות עשה שהזמן גרמת דנפקא כדר"ש בפסחים (דף מג.): שנאמר לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים חייבות אף באין נשים חייבות בחילת חמץ: **והשתא דאמרת סוכה הלכתא קרא למה לי לרבות את הגרים סד"א** [1]האזרח בישראל אמר רחמנא ולא את הגרים קמ"ל יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא לא נצרכא אלא לתוספת עינוי סד"א הואיל ומיעט רחמנא לתוספת עינוי מעונש ומאזהרה לא נתחייבו נשים כלל קמ"ל: אמר מר כל לרבות את הקטנים והתנן נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הסוכה ל"ק כאן [א]בקטן שהגיע לחינוך כאן בקטן שלא הגיע לחינוך [ב]קטן שהגיע לחינוך מדרבנן הוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא: קטן שאינו צריך לאמו כו': [ג]היכי דמי קטן שאינו צריך לאמו אמרי דבי ר' ינאי כל שנפנפה ואין אמו מקנחתו רבי [ד](שמעון) אומר כל שנעור משנתו ואינו קורא אמא [ה][אמא] גדולים נמי קרו אלא [ו](אימא) כל שנעור ואינו קורא אמא אמא: מעשה וילדה כלתו כו': מעשה לסתור חסורי מחסר' והכי קתני ושמאי מחמיר ומעשה נמי וילדה כלתו של שמאי הזקן ופחת את המעזיבה וסיכך על המטה בשביל הקטן: **מתני'** כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי ירדו גשמים מאימתי מותר לפנות משתסרה המקפה משלו משל למה הדבר דומה לעבד שבא למזוג כום לרבו ושפך לו קיתון על פניו: **גמ'** ת"ר [ז]כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי כיצד היו לו כלים נאים מעלן לסוכה מצעות נאות [ח]מעלן לסוכה אוכל ושותה ומטייל בסוכה מה"מ [ט]דת"ר [1]תשבו כעין תדורו מכאן אמרו כל שבעת הימים עושה אדם סוכתו קבע וביתו עראי כיצד היו לו כלים נאים מעלן לסוכה מצעות נאות מעלן לסוכה אוכל ושות' ומטייל בסוכה ומשנן בסוכה איני והאמר רבא מקרא ומתנא במטללתא ותנוי בר ממטללתא ל"ק [ז]הא במגרם הא בי

[ו]השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה שבתורה אמר אבי לעולם סוכה הלכתא ואיצטריך ס"ד אמינא תשבו כעין תדורו מה דירה איש ואשתו אף סוכה איש ואשתו קמ"ל רבא אמר איצטריך ס"ד אמינא יליף חמשה עשר חמשה עשר מחג המצות מה להלן נשים חייבות אף כאן נשים חייבות קמ"ל והשתא דאמרת סוכה הלכתא קרא למה לי לרבות את הגרים סד"א [1]האזרח בישראל אמר רחמנא ולא את הגרים קמ"ל יום הכפורים מדרב יהודה אמר רב נפקא לא נצרכא אלא לתוספת עינוי סד"א הואיל ומיעט רחמנא לתוספת עינוי מעונש ומאזהרה לא נתחייבו נשים כלל קמ"ל: אמר מר כל לרבות את הקטנים והתנן נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הסוכה ל"ק כאן [א]בקטן שהגיע לחינוך כאן בקטן שלא הגיע לחינוך [ב]קטן שהגיע לחינוך מדרבנן הוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא: קטן שאינו צריך לאמו כו': [ג]היכי דמי קטן שאינו צריך לאמו אמרי דבי ר' ינאי כל שנפנפה ואין אמו מקנחתו רבי [ד](שמעון) אומר כל שנעור משנתו ואינו קורא אמא [ה][אמא] גדולים נמי קרו אלא [ו](אימא) כל שנעור ואינו קורא אמא אמא: מעשה וילדה כלתו כו': מעשה לסתור חסורי מחסר' והכי קתני ושמאי מחמיר ומעשה נמי וילדה כלתו של שמאי הזקן ופחת את המעזיבה וסיכך על המטה בשביל הקטן: **מתני'** כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי ירדו גשמים מאימתי מותר לפנות משתסרה המקפה משלו משל למה הדבר דומה לעבד שבא למזוג כום לרבו ושפך לו קיתון על פניו: **גמ'** ת"ר [ז]כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי כיצד היו לו כלים נאים מעלן לסוכה מצעות נאות [ח]מעלן לסוכה אוכל ושותה ומטייל בסוכה מה"מ [ט]דת"ר [1]תשבו כעין תדורו מכאן אמרו כל שבעת הימים עושה אדם סוכתו קבע וביתו עראי כיצד היו לו כלים נאים מעלן לסוכה מצעות נאות מעלן לסוכה אוכל ושות' ומטייל בסוכה ומשנן בסוכה איני והאמר רבא מקרא ומתנא במטללתא ותנוי בר ממטללתא ל"ק [ז]הא במגרם הא בי

חמר מכיי נעונש סוכה. לפטור' הלכתא היא דלגו קרא מיובא מיעטיה קרא לרבות תיפוק ליה מדהשוה אשה לאיש וכן בפ' נגמר הדין (סנ ד' מו:) אין המשה נחלית מדכתיב איש ולא אמרי' השוה אשה לאיש ו"ל דלענין פרשה שנאמרה [ט]בלשון זכר הוא דאמרינן השוה הכתוב אשה לאיש ואשתו אף סוכה איש ואשתו חייבין, קמ"ל אשה פטורה. **רבא אמר** סד"א נילף ט"ו ט"ו מחג המצות, מה ט"ו דחג המצות נשים חייבות אף ט"ו דחג הסוכות נשים חייבות, קמ"ל דלא. וקרא דכתיב בסוכה האזרח, לרבות הגרים. ומדסוכה הלכתא יום הכפורים שהנשים חייבות בעינוי קרא, למה לי בהא קרא הא אמרן השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה. ושנינן כי אתא קרא לחיובינהו לנשים בתוספת עינוי, והוא בין השמשות של יום הכפורים. סד"א הואיל ומיעטה קרא להאי תוספת מכרת, דכתיב כי כל הנפש אשר לא תענה וגו', על עצמו של יום חייב כרת ולא על תוספת, מיעוני נמי מיעטנהו לנשים, קמ"ל האזרח, לרבות הנשים האזרחיות לעיעוי. **פיסקא** כל קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה. ותניא נמי כל האזרח, כל לרבות הקטנים, והתנן נשים ועבדים וקטנים פטורים. ושנינן הא דתני קטנים פטורים, בקטן שצריך לאמו, והא דתני קטנים חייבין, בקטן שאינו צריך לאמו. ואסיקנא קטן שאינו [צריך] לאמו, כגון שנפנפה ואין אמו מקנחתו, או ניעור ואינו קורא אימא אימא שתי פעמים. ואפי' קטן שהגיע לחינוך מדרבנן הוא דמחייב ליה. אי הכי כל האזרח למאי אתא, ואמרי' לר' אליעזר מיבעי ליה לגר שנתגייר בחולו של מועד שחייב לעשות סוכה ולישב בה. וכן קטן שהגדיל. ולרבנן מבעי להו כל האזרח מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת. ומפורשין דברי ר' אליעזר ורבנן למעלה כך. **מתני'** כל שבעת הימים עושה אדם סוכתו קבע. יש לו כלים נאים ומצעות נאות מעלן בסוכה, אוכל ושותה בסוכה ומשנן בסוכה. ואוקימנא למגרס [ח] ולעיוני בסברא דצריך קבע, בסוכה, וכן מקרא ומשנה, אבל תנויי לארהוטי לישנא דגמרא, בר ממטללתא ולא חיישינן.

ח) מוכי דפ"ל למגרס דלמ נעי קניעות מ"ל סוכה ולעיוני נסברא וכו' ועי' כי"ן דהניח פירוש זה בשם י"מ.

סה א מיי' שם הל' ח סמג שם טוש"ע שם סעיף ב:

סו ב מיי' שם הל' ט סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

סז ג מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעיף ד:

רבינו חננאל

השוה הכתוב אשה לאיש, לכל עונשין שבתורה. ומשני **אבי** סוכה הלכתא, ואצטריך סד"א תשבו כתיב, ודרשינן תשבו כעין תדורו, מה דירה איש ואשתו אף סוכה איש ואשתו חייבין, קמ"ל אשה פטורה. **רבא אמר** סד"א נילף ט"ו ט"ו מחג המצות, מה ט"ו דחג המצות נשים חייבות אף ט"ו דחג הסוכות נשים חייבות, קמ"ל דלא. וקרא דכתיב בסוכה האזרח, לרבות הגרים. ומדסוכה הלכתא יום הכפורים שהנשים חייבות בעינוי קרא, למה לי בהא קרא הא אמרן השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה. ושנינן כי אתא קרא לחיובינהו לנשים בתוספת עינוי, והוא בין השמשות של יום הכפורים. סד"א הואיל ומיעטה קרא להאי תוספת מכרת, דכתיב כי כל הנפש אשר לא תענה וגו', על עצמו של יום חייב כרת ולא על תוספת, מיעוני נמי מיעטנהו לנשים, קמ"ל האזרח, לרבות הנשים האזרחיות לעיעוי. **פיסקא** כל קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה. ותניא נמי כל האזרח, כל לרבות הקטנים, והתנן נשים ועבדים וקטנים פטורים. ושנינן הא דתני קטנים פטורים, בקטן שצריך לאמו, והא דתני קטנים חייבין, בקטן שאינו צריך לאמו. ואסיקנא קטן שאינו [צריך] לאמו, כגון שנפנפה ואין אמו מקנחתו, או ניעור ואינו קורא אימא אימא שתי פעמים. ואפי' קטן שהגיע לחינוך מדרבנן הוא דמחייב ליה. אי הכי כל האזרח למאי אתא, ואמרי' לר' אליעזר מיבעי ליה לגר שנתגייר בחולו של מועד שחייב לעשות סוכה ולישב בה. וכן קטן שהגדיל. ולרבנן מבעי להו כל האזרח מלמד שכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת. ומפורשין דברי ר' אליעזר ורבנן למעלה כך. **מתני'** כל שבעת הימים עושה אדם סוכתו קבע. יש לו כלים נאים ומצעות נאות מעלן בסוכה, אוכל ושותה בסוכה ומשנן בסוכה. ואוקימנא למגרס [ח] ולעיוני בסברא דצריך קבע, בסוכה, וכן מקרא ומשנה, אבל תנויי לארהוטי לישנא דגמרא, בר ממטללתא ולא חיישינן.

תורה אור השלם

1. בְּסֻכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת:

ויקרא כג מב

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה ומשנן בסוכה וכו' לעמוד עליו תמיינו:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה השוה וכו' בלשון זכר הוא דאמר' השוה. עיין תוס' יומא דף מג ע"א ד"ה ומתו:

מוסף רש"י

לכל עונשין שבתורה. לגו וכרת, אבל עשה לא הוי עונש, הלכך מצות עשה שהזמן גרמה נשים פטורות, אבל לא תעשה אין שהזמן גרמה אין שלא הזמן גרמה נשים חייבות (יבמות פד:) מכאן שהנשים חייבות על כל ל"ת שבתורה שהרי עונשן מלקות (פסחים מג.). ואינו קורא אמא אמא. דלא זוע עד דתמיי לקמיה הוי אינו צריך לאמו (ערובין פב.). מעלן לסוכה. כל כמה דסוכה נקיט בלשון עלייה במסכת סוכה, לפי שרובן עושין סוכותיהן כראש גגן (שבת קנד:). כעין תדורו. כלרך שהוא דר כל השנה בניתו, הזקיקתו תורה להניח דילתו ולזור כאן בסוכה עם מטותיו וכלי תשמישו ומצעותיו (לעיל כו.)

ט) יבמות פד: ממורה ב: ס"ק טו. פסחים מג. קדושין לה: נדה מח:, ג) [מגיגה ד.], ג) עירובין פב:, ד) [ל"ל שמעון בן לקיש], ה) רש"ל, ו) רש"ל מ"ו, ז) [עי' ברש"י שבת קנד: ד"ה שתים], ח) [לעיל כו. וש"כ] ערכין ג:, ט) [וע"ע תוס' ב"ק טו. ד"ה השוה ובלף מד: ד"ה שור], י) [וע"ע תוס' סנהדרין פו. ד"ה בני ובמגמות שם: ד"ה אין לין], כ) [ם בלע עיין רש"ם],